



ORIENTERING DECEMBER 2009

Velkommen til den nye forsvarschef

Mandag 16. november tiltrådte generaløjtnant Knud Bartels som ny chef for forsvaret.

Generaløjtnant Knud Bartels er 57 år. Han har haft en lang og solid karriere i forsvaret, i de seneste år brigadechef, Military Assistant for Director International Military Staff i NATO, chef for planlægningsafdelingen i Forsvarsstaben, chef for Danske Division og senest Danmarks militære repræsentant ved NATO og EU's militære komité. Derudover har han i 1999 været udsendt som næstkommanderende ved Den Franske Brigade ved KFOR i Kosovo.



Knud Bartels forlader ved sin udnævnelse stillingen som den danske militære repræsentant ved NATO og EU's Militære Komité, hvor i øvrigt generalmajor Poul Kiærskou bliver afløseren.

Som ny forsvarschef står Knud Bartels overfor store udfordringer. Med udfordringen følger også ansvaret for en genoprettelse af forsvarets troværdighed, der blev svækket i forløbet omkring "Jægerbog-sagen". Det kan blive et langt træk at genoprette tilliden, indrømmer forsvarschefen.

- Jeg vil henholde mig til det, jeg tror på: Jeg er en ubetinget tilhænger af ærlighed. Jeg er en ubetinget tilhænger af gennemsigtighed. Forsvaret har intet at skjule, hverken overfor den politiske verden eller min chef, forsvarsministeren, sagde Knud Bartels på sin første arbejdsdag.

Glædelig jul!

Folk & Forsvar ønsker vore medlemmer, sponsorer, samarbejdspartnere, medlemsorganisationer og venner af huset – og ikke mindst vore mange dygtige soldater i international tjeneste – en glædelig jul og et godt nytår.



Tak for opbakningen i 2009, og på gensyn i det forsvarspolitiske og forsvarspositive arbejde i det nye år.

4.000 danske soldater døde i Første Verdenskrig

af Claus Arboe-Rasmussen

Et sted mellem 26.000-30.000 danske soldater kæmpede sammen med tyskerne under Første Verdenskrig. Nyheden kommer lidt som en overraskelse for historikere, der via skolelærdommen har troet, at Danmark var et neutralt land, der tjente store penge på at sælge landbrugsvarer til de krigsførende magter og huse syge krigsfanger.

Begrebet gullaschbaroner opstod på dansk i disse år, hvor danske fabrikanter puttede kød af tvivlsom karakter på dåse og solgte til begge sider af de krigsførende magter. I 1914 var der 21 fabrikker i Danmark, men ved krigens slutning var der 148. En af de mere kendte gullaschbaroner var fynboen Harald Plum, senere kendt fra Plumfonden, der tjente mange penge. En del af pengene blev dog tabt gennem russiske investeringer i 1917, og var også en af årsagerne til Landmandsbankens krak i 1922, idet banken havde investeret 200 mio. kr. i Plumvirksomhederne. Plum selv kom dog igennem konkursen og tjente forsat gode penge.

Mange danske tab

Illusionen om det fredelige Danmark brister dog ved at læse Claus Bundgård Christensens bog "1914-1918, danskerne på vestfronten". Forfatteren er dykket ned i arkiverne og har læst breve og beretninger fra soldater. Han er kommet til den konklusion, at der døde flere danske soldater i tysk uniform under Første Verdenskrig end under den dansk-tyske krig i 1864. Størstedelen af de danske soldater kom fra Nordslesvig, der var kommet under tysk herredømme efter nederlaget i 1864.

I 1914 deltog de danske soldater i kampene i Belgien, som de skildrer i mange af de feltpostbeskrivelser, som forfatteren har læst. Claus Bundgård Christensen citerer i sin bog en dansk soldat J. Christensen for at sige, at "som hævn for mange faldne kammerater dræbte man 248 civile i landsbyen Louvain". Så jo, ordet krigsforbrydelser kendtes også dengang.

Efter hårde kampe rykkede man ind i Frankrig, hvor krigen som bekendt stivnede i en skyttegravskrig. Denne stillingskrig gav soldaterne rig mulighed for at sende feltpost hjem. De umenneskelige forhold i de åbne skyttegrave betød ikke kun, at mange døde af skud eller granater, men lige så meget af sygdomme. Flere end 4.000 danske soldater døde, og resten kom hjem med mange psykiske eller fysiske skader.

De mange paralleller

Berlingske Tidendes Bent Blüdnikow skrev for nylig en anmeldelse af den nye bog, hvor han trækker linjer til Erich Maria Remarques berømte bog "Intet nyt fra Vestfronten" og den engelske komiker Rowan Atkinsons figur i *Blackadder-tvserien*, kaptajn Blackadder, der tager voldsomt gas på sin egen uduelige militærledelse.

Claus Bundgård Christensen skriver, at vor tids opfattelse af Første Verdenskrig bygger på en pacifistisk grundtone, der gør soldaterne til viljeløse granatofre i kløerne på generalernes militære eventyr. Virkeligheden var dog viljestærke soldater, der stod bag deres nationers indsats og sågar med mange dygtige og strategiske generaler.

Dansk krigshistorie bygger således ikke kun på 1864, 1940 og Irak/Afghanistan-indsatsen, men også på op mod 30.000 danske soldaters indsats under Første Verdenskrig. Interessant læsning.

Fotos fra Første Verdenskrig fundet på Wikipedia



Forsvaret har ondt i økonomien

Forsvaret har i 2009 strammet budgetterne betydeligt for få økonomien til at hænge sammen. I årene fremover vil der også være behov for prioriteringer, så økonomien kan rettes op. Øgede udgifter til vedligeholdelse af bygninger, materielanskaffelser og de internationale operationer er blandt årsagerne til forsvarets nuværende økonomiske situation. Så selvom forsvaret ved årsskiftet træder ind i det nye forsvarsforlig, vil der fortsat være behov for at spænde livremmen ind, hvis økonomien skal komme i balance.

Det nye forsvarsforlig, som blev indgået i juni 2009, og som træder i kraft i januar 2010, tilføjer forsvaret ca. 700 mio. kr. mere om året og giver dermed forsvaret nogle muligheder for at skabe en bedre balance mellem opgaverne og ressourcerne.

- Det står allerede nu klart, at den økonomiske situation i 2010 og årene fremover betyder, at vi må foretage betydelige prioriteringer af forsvarets opgaver og strukturer. Og her er det magtpåliggende for forsvaret, at personel og kapaciteter indsat i operationer understøttes bedst muligt.



Andre kapaciteter må på den ene eller anden måde prioriteres lavere, siger generalløjtnant Bjørn Bisserup, der er chef for Forsvarsstaben.

Forsvaret arbejder i øjeblikket med at udforme årsprogram og budget for 2010, som blandt andet beskriver, hvilke opgaver der skal prioriteres. Sideløbende arbejdes på en periodeplan, der dækker en længere tidshorisont, så de forøgede udgifter over de kommende år kan indarbejdes i årsprogrammerne.

De strammere budgetter kan også få konsekvenser for materielsystemer og kapaciteter. Men om de gør, og i så fald for hvilke, er det endnu for tidligt at sige noget om. Det skal det igangværende arbejde give svar på.

- Det er en kompliceret kabale, vi skal have til at gå op. Vi ved jo, at udgifterne til vores internationale operationer kan være svære at forudsige. Der kan opstå situationer, hvor vores soldater står med et akut behov, der skal opfyldes med det samme. Den slags pludselige opstående behov, der skal opfyldes, betyder, at vi må ændre på fastlagte prioriteringer i den resterende del af forsvaret. Men det ligger helt fast, at de styrker, der er udsendt i internationale operationer, herunder i Afghanistan, naturligvis skal have tildelt de ressourcer, der er behov for, siger Bjørn Bisserup.

Kilde: *Forsvarskommandoen*

Fra omverdenen

Istedløven rejser "hjem"

Istedløven - det markante mindesmærke fra slaget på Isted Hede i 1850 - skal nu efter en ny plan sendes tilbage til sin oprindelige placering på Flensborg Kirkegård. Beslutningen er truffet efter en henvendelse tidligere på året fra bystyret i Flensborg til det danske kulturministerium.



Løven har haft en omskiftelig tilværelse. Den blev oprindelig - iøvrigt i 1862 - opstillet som sejrsmønument på kirkegården i Flensborg for at ære de faldne danske soldater, men efter det danske nederlag ved Dybbøl i 1864 blev løven ført til Berlin som krigsbytte og symbol på den tyske sejr og opstillet ved en prøjsisk kadetkaserne i Lichterfelde.

Efter afslutningen af 2. verdenskrig i 1945 bragte amerikanske tropper imidlertid løven til København, og den blev overdraget til kong Christian X og opstillet ved Tøjhusmuseet.

I nyere tid har løven haft en fremtrædende plads på Søren Kierkegaards Plads ved Københavns havnefront - som "nabo" til Det Kongelige Bibliotek i Den sorte Diamant-bygning.

Det er endnu ikke besluttet, hvornår løven flyttes. Og den ældre herre skal forinden gøres klar til den lange rejse! Kulturministeriet er samtidig meget opmærksom på at finde en dato, der ikke kan virke stødende på hverken dansk eller tysk historie.

Set i pressen:

Exitstrategi – hvornår?

Fredy H. Pedersen, pens. major og medlem af Folk & Forsvar, skriver i et læserbrev i Berlingske Tidende den 24. november, at *Holland, Canada og Australien trækker deres tropper ud af Afghanistan inden for de næste to år. Tyskland, Italien og Spanien overvejer det samme. Også Danmark bør have en exit-strategi.*

Mikkel Vedby Rasmussen, lektor ved Institut for Statskundskab ved Københavns Universitet, skriver i en kronik i Berlingske Tidende, at *man slet ikke behøver tale om en dansk exit-strategi. Den findes allerede. Der er blot behov for at diskutere formen og datoen.*

Anders Fogh Rasmussen, NATOs generalsekretær, siger at *Afghanistan er vor tids udfordring for fællesskabet i NATO. Vi må forhindre, at landet igen bliver træningslejr for verdens farligste terrorister. Vi har allerede medvirket til, at syv millioner børn nu går i skole, heraf tre millioner piger og 85 procent af befolkningen har adgang til sundhedsklinikker. Jeg er enig i, at det går for langsomt i Afghanistan, siger Anders Fogh Rasmussen, men NATO er ikke på vej ud.*

Det går fremad, siger også udenrigsminister **Per Stig Møller**, og medierne tegner et alt for negativt billede.

Senest har regeringen og oppositionen forsøgt at nærme sig hinanden herhjemme om, hvad der skal ske efter 2012. Regeringen og Dansk Folkeparti siger nej til for hurtig exit, mens socialdemokraterne og de radikale vil have afghanerne til hurtigst muligt at overtage ansvaret i Helmand.

Forsvarsminister **Søren Gade** forventer, at der kommer yderligere 500 uddannede afghanske soldater til Helmand til foråret ud af de 2.500, som Danmark og England har bedt om.

Task Force Afrika

Det fællesnordiske projekt Task Force Afrika er nu i gang. Fragtskibet Tor Futura sejler militært udstyr til en feltøvelse i Djibouti.

Generalmajor **Kurt Mosgaard**, chef for den danske afdeling af Task Force Afrika, oplyser at *1.000-1.500 afrikanske deltagere er med i øvelsen sammen med Danmark, Norge, Sverige og Finland. Målet er, at Afrika i 2015 kan stille med effektive enheder, der kan indsættes i et konfliktområde i Afrika.*

Fjorten østafrikanske lande bidrager til EASBRICOM, der opstiller en styrke på ca. 5.000 mand.

Aktiviteter i Folk & Forsvar

Nytårgudstjeneste

Folk & Forsvars **nytårgudstjeneste** arrangeres **søndag 10. januar 2010 kl. 14.00.**

Prædikant er hærprovst Ole Brehm Jensen.

Faner fra Københavnske Soldaterforeningers Samvirke medvirker til at festliggøre arrangementet.

Efter gudstjenesten ønsker vi hinanden *godt nytår* ved en reception i "Gl. Varmecentral".



FOLK & FORSVAR

udsender ved hvert månedsskifte et elektronisk **nyhedsbrev** med orientering, informationer, referater, synspunkter m.v.

Nyhedsbrevet sendes eksternt til forsvarspolitiske ordførere, udvalgsmedlemmer, relevante ministerier, Forsvaret, kontaktgrupper og pressen m.fl., og internt til vore medlemsorganisationer, individuelle medlemmer, abonnenter m.fl.

Indsendte indlæg, som vi vælger at bringe i nyhedsbrevet, er i sit indhold *ikke* nødvendigvis dækkende for Folk & Forsvars officielle holdninger og synspunkter.

Redaktion:
Ole Bennekou, *generalsekretær*
Claus Arboe-Rasmussen, *informationschef*
Bent Sørensen, *konsulent*

Redaktionen afsluttet 30.11.2009